

20. nóvember 2023

Efni: Umsögn Hagsmunasamtaka heimilanna um mál nr. S-217/2023 í samráðsgátt stjórnvalda

Breyting á lögum um aðför og lögum um nauðungarsölu (stafræn málsmeðferð)

Með ofangreindum frumvarpsdrögum er lagt til að stafræn málsmeðferð verði innleidd í fjárnáms- og nauðungarsölumálum en áform þess efnis voru birt í samráðsgátt fyrir á þessu ári. Hagsmunasamtök heimilanna lögðu í umsögn um áformin áherslu á að við stafræna málsmeðferð yrði að tryggja réttindi einstaklinga að minnsta kosti jafn vel og við hefðbundna málsmeðferð. Slík málsmeðferð mætti ekki vera sjálfkrafa rafræn heldur aðeins með samþykki gerðarþola, enda gætu ekki allir nýtt sér stafrænar lausnir, svo sem vegna fötlunar eða annarra erfiðleika við notkun tölvubúnaðar. Því miður virðist sem ekkert tillit hafi verið tekið til þeirra ábendinga við útfærslu frumvarpsins. Ekkert er heldur að finna í frumvarpsdrögunum sem er til þess fallið að bæta fræðslu og leiðbeiningar til málsaðila eða auka gegnsæi málsmeðferðarinnar, þrátt fyrir að slíkt hafi verið boðað í áformunum.

Verði frumvarpið óbreytt að lögum myndi opnast fyrir þann möguleika að raunverulega verði hægt að selja heimili fólks á nauðungarsölu án þess að það verði þess áskynja að slík málsmeðferð sé hafin. Þetta myndi fela í sér grófa skerðingu mikilvægra mannréttinda á borð við réttláta málsmeðferð og friðhelgi heimilisins. Þessum réttindum á ekki að vera hægt að víkja til hliðar án atbeina dómara með einfaldri stjórnvaldsathöfn og alls ekki án þess að tryggja aðkomu gerðarþola að málsmeðferðinni svo að honum gefist raunhæfur kostur á því að gæta réttar síns og verja heimili sitt.

Það á ekki að líðast að hægt sé að svipta fólk heimili sínu með rafrænum skeytasendingum án þess að tryggt sé að viðkomandi hafi að minnsta kosti fengið tilkynningu um að slíkar aðgerðir séu yfirvofandi. Hagsmunasamtök heimilanna gera þá lágmarkskröfu að það verði gert að skilyrði fyrir réttaráhrifum rafrænnar birtingar á tilkynningum í aðdraganda nauðungarsölu að gerðarþoli hafi mótttekið þær með sannanlegum hætti eins og hefur hingað til verið meginregla. Að öðrum kosti mótmæla samtökin því alfarið að frumvarp þetta nái fram að ganga í óbreyttri mynd. Jafnframt ítreka samtökin þá áherslu sína að löggjöf á sviði fullnusturéttarfars sem er löngu orðin barn síns tíma þurfi að taka til gagn Gerrar endurskoðunar í því skyni að bæta réttarstöðu einstaklinga í greiðsluerfiðleikum.

- 0 -

Virðingarfyllst,

f.h. Hagsmunasamtaka heimilanna,

Guðmundur Ásgeirsson, varaformadur@heimilin.is